

گزارش یک مورد آلودگی شدید لاشه گوسفند به انگل تریشوریس (*Trichuris*) در

یک واحد دامی شهرستان بم

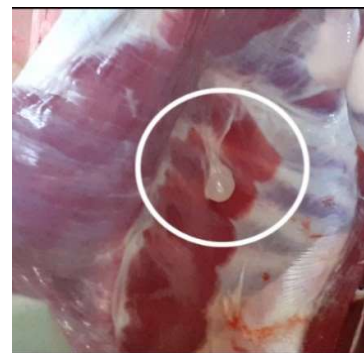
حجت الله جعفری دکترای عمومی دامپزشکی، معاون دامپزشکی شهرستان بم، اداره کل دامپزشکی استان کرمان،
پست الکترونیکی hjveterinary@yahoo.com

زهره وکیلی دکترای عمومی دامپزشکی، کارشناس اداره کل دامپزشکی استان کرمان، اداره کل دامپزشکی استان
کرمان، پست الکترونیکی zohrevakili1363@gmail.com

مسعود اسدی پور کارشناسی ارشد بیوشیمی، رئیس دامپزشکی شهرستان بم، اداره کل دامپزشکی استان کرمان، پست
الکترونیکی: asadimasoud78@gmail.com

مقدمه:

اعضای زیر خانواده تریکوروئیدا (*Trichouroidea*) در حیوان های اهلی گوناگونی یافت می (شاددل وهمکاران، ۱۳۷۷: ۲۴۳-۲۴۶). سه جنس در این زیر خانواده وجود دارد، یک بخش نخست، تریکوریس (*Trichuris*)، در روده کور و کولون پستانداران، دوم کاپیلاریا (*Capillaria*)، متداول ترین انگل در لوله گوارشی یا تنفسی پستانداران و پرندگان و تخم ها در هر دو جنس دارای برجستگی دکمه ماندنی هستند و بالغ های تریکی نلا (*Trichinella*) در روده کوچک پستانداران یافت می شود و نوزادانی تولید می کنند که به بافت های همان میزبان، یورش می برند (شاددل وهمکاران، ۱۳۷۷: ۲۴۳-۲۴۶). نماتد های تریشوریس (*Trichuris*) در حیوانات نشخوارکننده در بسیاری از کشورها، به ویژه گوسفند رایج است گزارش های قبلی نشان می دهد که سه گونه از نماتدهای تری کورید (*Trichurid*) در اروپا وجود دارد که شامل تریشوریس ایلگراد (*T. (abildgaard)*)، تریشوریس گلوبولوزا (*T. globulosa*) و تریشوریس اسکریابینی *T.skrjabiny* می باشند. همچنین تریشوریس اوپس *T.ovis* که محدود به اروپا نمی شود و در هند، نیجریه و آمریکای جنوبی نیز یافت شد (Israa Mohsen ۲۰۲۰: ۴۵۹۵-۴۶۰۶)، انگلی است طویل که در قسمت قدامی باریک و در انتهای خلفی ضخم تر بوده و به انگل، ظاهری شبیه شلاق می دهد، کرم نر ۸۰-۵۰ میلی متر و دم پیچ خورده دارد، کرم ماده ۷۰-۳۵ میلی متر طول دارد. نوزاد عفونت زا داخل تخم تشکیل می شود و آلودگی با بلع تخم حاوی نوزاد عفونت زا (اولین مرحله نوزادی) انجام می گیرد. تخم عفونت زا نسبت به شرایط نامطلوب بسیار مقاوم بوده و ممکن است تا چندین سال زنده باقی بماند (حسینی وهمکاران، ۱۳۸۲: ۱۶۳-۱۶۴). نفوذ نوزاد به دیواره روده ممکن است منجر به تحریک، خونریزی و آلودگی ثانویه باکتریایی گردد و در آلودگی شدید دیواره روده کور ضخم شده و جذب مایعات دچار اختلال می گردد (حسینی وهمکاران، ۱۳۸۲: ۱۶۳-۱۶۴).

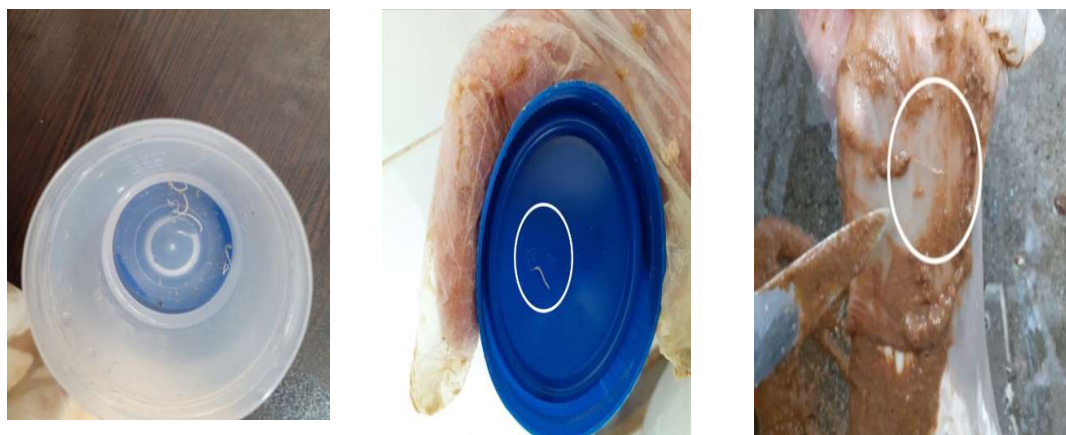
ارائه گزارش

درسال ۱۳۹۹ یکی از دامداران واحد های دامی روستایی به شبکه دامپزشکی شهرستان بم (استان کرمان) مراجعه نمود و تلف شدن یک راس دام و نیز ضعیف بودن وضعیت جسمی مابقی دامها و نیز شیوع مشکلات گوارشی بالاخص اسهال در واحد دامی خود را گزارش نمود. همچنین ایشان اشاره نمود که از داروهای آنتی بیوتیک جهت درمان دامها استفاده نموده است اما هنوز بیماری در واحد دامی ایشان وجود دارد لذا در وهله اول دام تازه تلف شده در سالن کالبد گشایی دامپزشکی بم تحت کالبد گشایی قرار گرفت و در لاشه دام آلودگی شدید به انگل های داخلی از جمله کیست هیداتید (*Hydatid cyst*) و سیستی سرکوس تنیا کولیس (*Cysticercus tenuicollis*) و همچنین آلودگی شدید به نماتود تریشوریس (*Trichuris*) در روده کور لاشه دام مشاهده گردید.

مرکز سلامت دامپزشکی بیرجند

سلام و سلامتی

نماتدهای تریشوریس یکی از متنوع ترین و پراکنده ترین گروه های کرم های انگلی هستند. آلودگی به این انگل در دامها یک تأثیر اقتصادی واضحی در دامداری دارد، زیرا ممکن است باعث مرگ حیوانات اقتصادی از جمله گوسفند شود، به طوریکه در موارد شدید آلودگی دامهای بیمار از کولیت خونی و التهاب و ضایعاتی همچون زخم و نکروز در مخاط روده، رنج می برند و در (Diphtheritic caecitis) دیپتیریک سکوم کم آبی و زردی می تواند منجر به (Anemia) نهایت در موارد آلودگی بالای کرم، غللی همچون آنمی (۴۵۹۵:۲۰۲۰-۴۶۰۶)، گزارشات متعددی از این بیماری در ایران وجود، (Israa Mohsen Essa) مرگ حیوانات شود دارد بطوریکه می توان به آلودگی سه و شصت و دو صدمی آلودگی کرمی دستگاه گوارش گوسفندان شهرستان ابهر که توسط بهمن شبستری و همکاران در سال ۱۳۹۰ رخ داد، اشاره کرد (شبستری و همکاران، ۱۳۹۰: ۵۸-۵۱) و همچنین به آلودگی ۱۸ درصدی بررسی کشتارگاهی دستگاه گوارش گوسفندان در کرمانشاه که توسط چاله چاله و همکاران در سال ۱۳۸۹ توجه نمود (چاله چاله و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۲-۱۷) و نیز بررسی کشتارگاهی آلودگی کرمی در گوسفندهای بومی کرمان که توسط رادفر و همکاران برای اولین بار در کرمان گزارش گردید (رادفر و همکاران، ۱۳۸۲: ۱۰۹). این موضوع نشان می دهد اهتمام به مهار آلودگی های انگلی در دامها اهمیت بسزایی در افزایش راندمان تولید و همچنین کاهش تلفات دامی دارد و اتخاذ برنامه های پیشگیرانه ضد انگلی و بهبود شرایط دامداری می تواند در کنترل و پیشگیری از این قبیل بیماری های قابل اهمیت دام موثر باشد.

منابع مورد استفاده

- ۱- تالیف دکتر فضل الله شاددل (۱۳۷۷) « انگل شناسی دامپزشکی »، انتشارات دانشگاه شیراز، چاپ اول صفحه ۲۴۶ تا ۲۴۳
- ۲- تالیف دکتر جانز کافمن و همکاران و ترجمه دکتر سید حسین حسینی، دکتر حمیدرضا حدادزاده و همکاران (بهار ۱۳۸۲) « کتاب عفونت های انگلی دامهای اهلی »، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول صفحه ۱۶۴ تا ۱۶۳
- ۳- چاله چاله عبدالعلی، کریمی اسحاق (۱۳۸۹) « بررسی کشتارگاهی آلودگی کرمی دستگاه گوارش گوسفندان در شهرستان کرمانشاه » نشریه پژوهش های بالینی دام های بزرگ (دامپزشکی)، دوره ۴ شماره ۴ صفحات ۱۷-۲۲.
- ۴- بهمن شبستری افشین، اسدی رضا، جعفری کمال، ولی زاده اسماعیل (۱۳۹۰) « بررسی آلودگی های کرمی دستگاه گوارش گوسفندان مناطق مختلف شهرستان ابهر با استفاده از آزمایش مدفوع »، دوره ۵ شماره ۳. صفحات ۵۱-۵۸
- ۵- رادفر محمدحسین، قربانی علی (۱۳۸۲) « بررسی کشتارگاهی آلودگی کرمی گوسفندهای بومی کرمان » نشریه مجله تحقیقات دامپزشکی ایران (دانشگاه شیراز)، دوره ۴ شماره ۱ صفحه ۱۰۹
- ۶- Israa Mohsen Essa; Ghazi Yaqoub Azzal (۲۰۲۰) "First record of nematode Trichuris spp. from sheep in basrah city, southern Iraq" European journal of molecular & clinical medicine, vol ۷

